

جزئیات فرمول جدید محاسبه مستمری در احکام جدید

حسن صادقی (رئیس اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری) با اشاره به جلسه روز گذشته خود با مدیرعامل تامین اجتماعی، موارد مطرح شده در این جلسه را تشریح کرد.

به گزارش خبرنگاران اقتصادی گزارش خبر، با اینکه متناسب سازی یا شکل متعالی آن یعنی همسان سازی در نظام تامین اجتماعی اصل متری محسوب نمی شود و در بیشتر کشورها حقوق بازنشستگان در بهترین حالت تنها ۷۰ درصد درآمد شاغلان را پوشش می دهد و مقوله ای به نام متناسب سازی برای ترمیم قدرت خرید سال های گذشته و جبران شکاف درآمدی شاغلان و بازنشستگان تعریف نشده است، اما در ایران به دلیل سقوط آزاد قدرت خرید، همسان سازی و صورت فروکاسته ای آن یعنی متناسب سازی، به یک اصل جدایی ناپذیر از نظام تامین تبدیل شده است؛ تا جایی که بازنشستگان دیگر حقوق و مستمری خود را جدا از این مقوله ترمیمی نمی بینند. به همین دلیل اجرای متناسب سازی در سازمان تامین اجتماعی، به قاعده تبدیل شده است. به گفته کارشناسان تامین اجتماعی متناسب سازی دیگر جزوی از حقوق است و امکان جداسازی آن وجود ندارد. به همین دلیل از روز جمعه (۲۰ فروردین) که بازنشستگان سایر سطوح متوجه شدند، مبلغ متناسب سازی سال ۹۹ در پایه مستمری آنها قرار نگرفته و ضرایب آن به درستی در محاسبه سرجمع مستمری ۱۴۰۰ لحاظ نشده است، به اعتراض گسترده روی آوردند. پیرامون رسیدگی به مشکلات این بازنشستگان روز گذشته (۲۱ فروردین) جلسه ای با حضور مصطفی سالاری (مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی) و نمایندگان بازنشستگان برگزار شد. حسن صادقی (رئیس اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری) که از حاضران در این جلسه بود، در گفتگویی، به تشریح آخرین تصمیم هایی که در این جلسه گرفته شد، پرداخت.

از روز جمعه اعتراض های گسترده ای نسبت به اعمال نشدن مبلغ متناسب سازی سال ۹۹ در پایه مستمری و اعمال ضرایب آن در مستمری و متناسب سازی ۱۴۰۰ شکل گرفت که به دنبال آن مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی دستور ورود و رسیدگی داد. شما روز گذشته در جلسه ای با مدیرعامل سازمان شرکت کردید تا راهی برای جلب رضایت بازنشستگان پیدا کنید؛ آیا سازمان قصد تغییر مبنای محاسبه خود را دارد؟ پرسش دیگر این است که محاسبات حوزه فنی و درآمد سازمان بر چه اساس در محاسبه مستمری شکل گرفت؟

پیگیری های مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی از روز جمعه آغاز شد. جلسه روز گذشته برای رسیدن به یک توافق جامع حول فرمول اعمال متناسب سازی انجام شد. آقای سالاری ایرادهای وارد شده به فرمول محاسبه مستمری سایر سطوح را پذیرفت و گفت که معمولا در کارهای حجیم از این اشتباهات پیش می آید و سازمان احکام را اصلاح می کند. برای اینکه بفهمیم چه اشتباهی رخ داده باید به زمان برقراری مستمری برگردیم. بر این اساس، مستمری افراد در زمان بازنشستگی بر اساس میانگین ۲ سال آخر بیمه پردازی و بر اساس سنوات پرداخت حق بیمه، تقسیم بر ۳۰ محاسبه می شود. در طول زمان، مستمری از ماده ۹۶ قانون تامین اجتماعی متأثر می شود. از آنجا که در بعضی مواقع فرمول ماده ۹۶ از ماده ۱۱۱ قانون تامین اجتماعی فاصله می گیرد و متفاوت می شود، به تدریج فاصله میان آنها کاهش می یابد؛ به این معنی که مستمری فرد در زمان برقراری مثلا ۵ برابر حداقل دستمزد بوده است اما در طول زمان به ۳ برابر حداقل دستمزد رسیده است.

زمانی که ۲۰ تا ۲۵ سال از زمان برقراری مستمری می گذرد، این فاصله بسیار کاهش یافته است. سازمان تامین اجتماعی برای محاسبه مبلغ مستمری بازنشستگان سایر سطوح، حداقل دستمزد سال ۱۴۰۰ را ملاک قرار داده، و بعد سنجیده که نسبت به زمان برقراری چند برابر حداقل است؛ مثلا ۵ برابر. حالا ۵ را ضرب در حداقل دستمزد سال جاری، یعنی ۲ میلیون و ۶۵۰ هزار تومان کرده و حاصل آن را ضرب در ۷۵ درصد کرده است. این نحوه محاسبه زمانی معنا دارد که یک دوره نسبتا طولانی از زمان برقراری مستمری فرد بازنشسته گذشته باشد. به عبارت دیگر اگر فردی ۲۰ سال پیش با ۵ برابر حداقل دستمزد بازنشسته شده باشد و الان این نسبت ۳ برابر یا ۲ برابر شده است، ۲ حداقل دستمزد بر روی آن می گذارند که یعنی چیزی در حدود ۴ تا ۵ میلیون تومان.

حتی این بحث پیش آمد که مبلغ متناسب سازی این گروه از بازنشستگان کمتر از سال گذشته شده است؛ درحالی که هدف این بود که ترمیم قدرت خرید چه برای بازنشسته های میانه بگیر و چه برای سایر سطوح صورت گیرد، اما در عمل اتفاقی رخ نداده که به نفع آنها باشد.

بله، اگر مستمری سال ۱۳۹۹ را بر اساس فرمول ماده ۹۶ قانون تامین اجتماعی در نظر می گرفتند، عایدی بیشتری برای مستمری بگیران داشت. احساس بدی که به بازنشستگان دست داده واقعی است. این فرمول با در نظر گرفتن ۷۵ درصد، به ناگهان ۲۵ درصد کاهش ریالی ایجاد کرده است. بازنشستگان احساس متضرر شدن دارند. متناسب سازی برای اینها نه تنها دستاوردی نداشته بلکه حقوق آنها را کاهش هم داده است. صحبت جلسه روز گذشته هم این بود که در مورد این گروهها باید به شکل دیگری عمل شود و فرمول را در قبال آنها تغییر دهند. سازمان پذیرفته که ایراد را برطرف کند. در این میان باید توجه داشته باشیم که به هر حال گروه هایی از بازنشستگان از این فرمول متضرر می شوند و نباید آن را به همه تسری داد. در نتیجه اگر فرمولی که برای شما توضیح می دهم غالب بر فرمول کنونی باشد، به نتیجه بهتری منتهی شود و افزایش بیشتری از آن برای گروه هایی از بازنشستگان حاصل شود، آن را ملاک قرار می دهیم.

طبیعی است که آن گروه از بازنشستگان که سال برقراری مستمری آنها به یک دهه قبل یا یک و نیم دهه قبل نزدیک است، با این فرمول به رقم بیشتری در ۱۴۰۰ دست می یابند؛ یعنی آنها که به لحاظ سنواتی بازنشستگی شان نزدیک به سال ۱۳۹۹ است و افرادی که در ۱۰ تا ۱۳ سال گذشته بازنشسته شده اند از فرمول جدید منتفع می شوند و آن عده که ۲۵ سال یا بیشتر از بازنشستگی شان گذشته از آن فرمول انتفاع بیشتری می برند و در حقیقت به حقوق قانونی خود می رسند.

آیا می توان گفت که اشتباه حوزه فنی و درآمد سازمان موجب وارد شدن ضرر و زیان به بازنشستگان شده است تا جایی پرداخت مستمری جدید را تحت تاثیر قرار داده است؟

روز گذشته سازمان تامین اجتماعی احکام و فیش مستمری بازنشستگان را از روی سیستم گذر واژه های آنها حذف کرده است. بازنشستگان نسبت به این تصمیم اظهار نگرانی کرده اند و می گویند سازمان با این تصمیم های مختلف آنها را گیج کرده است. چرا چنین اتفاقی رخ داد؟ انتظار داشتیم که زودتر این اتفاق رخ دهد و سایت را بر روی همه ببندند؛ چراکه شبهات حول مستمری ۱۴۰۰ زیاد و نگران کننده شده است و سازمان باید این موارد را برطرف کند؛ البته این اقدام جبرانی محسوب نمی شود و سازمان اشتباهی مرتکب شده و این نگرانی به بار آمده است اما چون این احکام

قطعیت ندارند نمی‌توان بر اساس آنها مستمری ۱۴۰۰ را ارزیابی کرد.

گفته می‌شود که محاسبات مندرج در بخشنامه‌ی شماره ۷۸ مستمری‌ها عامل نارضایتی بازنشستگان شده است. چرا سازمان همان راه بخشنامه‌ی شماره ۷۶ را نرفت و حاشیه‌سازی کرد؟

من فکر می‌کنم که دقت نکردند؛ چون وقتی یک جزو فرمول را تغییر می‌دهند، باید مراقب سایر اجزا که از آن متأثر می‌شوند، باشند. اگر سازمان بازتاب اشتباهات خود را می‌دانست هرگز این راه را نمی‌رفت و تجدیدنظر می‌کرد.

بازنشستگان انتظار داشتند که ۱ میلیون و ۲۰۰ هزار تومانی که از بابت علی‌الحساب متناسب‌سازی اسفند ماه به آنها پرداخت شده است، در مبنای فرمول متناسب‌سازی و به عنوان جزوی از مستمری بگنجد تا اثرات آن را در تقویت قدرت خرید خود در سال ۱۴۰۰ لمس کنند. چه شد که این مبلغ از محاسبات کنار گذاشته شد؟

سازمان تامین اجتماعی به استناد دریافت بدهی خود از دولت، متناسب‌سازی را کلید زده است اگر دولت به تعهدش عمل نکند، چگونه می‌تواند منابع لازم را به اعتبار رد دیون دولت تجهیز کند؟

تکلیف منابع متناسب‌سازی مشخص است. سال گذشته بخشی از منابع مندرج در بند (و) تبصره (۲) لایحه بودجه برای متناسب‌سازی اختصاص یافت. بر این اساس سازمان متعهد شد که ۳۰ درصد منابع در نظر گرفته شده در این بند را به مصرف متناسب‌سازی برساند که این کار را برای ۸ ماه از سال انجام داد. در سال ۱۴۰۰ هم از محل مطالبات سازمان از دولت متناسب‌سازی را انجام می‌دهد؛ البته نه کل ۸۹ هزار میلیارد تومان را. بخشی از رد دیون دولت باید صرف سرمایه‌گذاری شود. سال گذشته معادل ۳۲ هزار میلیارد تومان سهام از طریق سازمان خصوصی‌سازی به تامین اجتماعی منتقل شد که ۳۰ درصد مدنظر هم به مصرف متناسب‌سازی رسید. در سال ۱۴۰۰ هم تعهدات متناسب‌سازی خیلی به آن ۸۹ هزار میلیارد تومان ارتباط پیدا نمی‌کند؛ ولی این دلیل نمی‌شود که از آن محل هزینه نشود.

در صورتی که نتایج جلسه دیروز با مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی نتیجه ملموسی نداشته باشد، چگونه به اوضاع واکنش نشان خواهید داد؟ اگر احکام بازنشستگان بر مبنای محاسبه‌ی متناسب‌سازی در مستمری اصلاح نشود، بازنشستگان اعتراض شدید خود را اعلام می‌کنند.